

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande
Minister
Arsim Zekaj

Föredragande
Specialsakkunnig
Tove Nylund

Justerat
Omedelbart

Nr 54

Lagstiftningspromemoria gällande ändring av
landskapslag (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund
hos personer som skall arbeta med barn.

ÅLR 2024/2922

62 S2 Utdrag

Beslut

Landskapsregeringen beslöt överföra lagstiftningspromemoria, bilaga S224E15, till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

LagPM gällande ändring av landskapslag (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn

Dnr: ÅLR 2024/2922

Datum: 7.5.2024

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

1. Bakgrund och inledning	2
2. Behörighetsfördelningen och aktuell lagstiftning	3
2.1 Landskapslag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn.....	3
2.2 Landskapslag om tillämpning på Åland av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn	5
2.3. Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn	5
2.4 Lag om tillsyn över social- och hälsovården	6
2.5. Grundlagen (FFS 731/1999)	7
2.6. Straffregisterlagen (FFS 770/1993) och strafflagen (FFS 39/1889).....	7
2.7. Internationella förpliktelser	9
3. Nulägesbeskrivning	10
4. Bedömning av föreslagna förändringar.....	14
4.1. Huvudsakliga konsekvenser	14
4.1.1. Konsekvenser för barn och unga	14
4.1.2. Konsekvenser för myndigheter.....	15
4.1.3. Ekonomiska konsekvenser.....	15
5. Detaljmotiveringar.....	16
6. Ikraftträdande.....	16
Figur 1 Antal utdrag gällande brottslig bakgrund, 2011 – 2020	11
Figur 2 Antalet lärare i grundskolan på Åland efter huvudsakligt anställningsförhållande	13

1. Bakgrund och inledning

Bakgrunden till den nu föreslagna lagändringen i landskapslagen (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn, hädanefter landskapslag är bl a den lagändring¹ som trädde i kraft i riket 1.8.2021 och möjliggör utdrag ur straffregistret då det handlar om anställningar som är under 3 månader. För att de åländska barnen och ungdomarna ska ha ett lika starkt rättsskydd när det gäller kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn, samt under arbetspraktik, arbetslivsprövning och i de eller de i lagens 2 § listade situationer, föreslås även landskapslagen ändras i detta avseende.

Därtill ska Europarådets konvention² om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp (den s k Lanzarotekonventionen) beaktas. Konventionen trädde i kraft i Finland 1.10.2011 och Ålands lagting gav 16.3.2011 sitt bifall till att konventionen ska gälla inom landskapets behörighet.³ Syftet med konventionen är att förebygga och bekämpa sexuell exploatering av och sexuella övergrepp av barn, tillvarata rättigheterna hos barn som utsatts för sexuell exploatering och sexuella övergrepp samt främja nationellt och internationellt samarbete mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp mot barn.

Konventionens artikel 5, *Rekrytering, utbildning och ökande av medvetenheten hos personer som har kontakt med barn i sitt arbete*, stipulerar att varje part ska vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att uppmuntra medvetenheten om skydd av barn och barns rättigheter hos personer som har regelbundna kontakter med barn inom skolan, hälsovården, det sociala skyddet, de rättsliga och polisiära sektorerna samt inom områden som hör ihop med idrott, kultur och fritidsaktiviteter. Den föreslagna lagändringen kan ses som en nödvändig lagstiftningsåtgärd.

Den föreslagna förändringen berör landskapslag (2004:3) med den nuvarande lydelsen i 2 § 2 mom. *Lagen tillämpas inte på arbete som sammanlagt varar mindre än tre månader under en ettårsperiod.* Denna skrivning gör det inte möjligt att begära ut straffregisterutdrag för anställningar kortare än 3 månader. Om en anställning varar sammanlagt mer än tre månader under en ettårsperiod, har det varit möjligt att begära ut straffregisterutdrag⁴.

Landskapslagen (2004:3) förslås ändras så att lagen kan tillämpas på arbete som varar mindre än tre månader. Det är inte fråga om en ny skyldighet utan en rätt för arbetsgivaren att begära straffregisterutdrag även vid anställningar under 3 månader och ger därmed arbetsgivaren möjlighet att enligt egen prövning och riskbedömning begära straffregisterutdrag hos de som anställs i korta vikariat.

Landskapslagen tillämpas på den som ska utföra arbetet som varaktigt och i väsentlig grad består i att utan vårdnadshavarens närvaro, sköta eller på något sätt arbeta i personlig kontakt med personer under 18 år (2 § *Tillämpningsområde*). Ett straffregisterutdrag är endast en åtgärd för att skydda barn från att fara illa. Man förbättrar tryggheten för barn och unga och skyddar deras oantastlighet genom hur olika

¹ Lag (FFS 547/2021) om ändring av kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

² Förordningen (FFS 88/2011) om sättande i kraft av Europarådets konvention om skydd för barn mot sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp

³ FördrS 88/2011. Bifall 16.3.2011, ÅFS 2011:106

⁴ RP 4/2021 s 5

verksamheter organiserar, genom anvisningar och strategiska handlingsplaner för att upptäcka oegentligheter, och anvisningar hur man anmäler och agerar. Man måste också se till att barnen själva har medel och enkla och tillgängliga metoder att påtala situationer som hotar dem eller situationer som på ett otillbörligt sätt riktas mot dem, samt att behandla dessa på ett sakligt sätt.⁵ Vad gäller detta kan Rädda Barnens arbete⁶ i enlighet med "Stopp min kropp" nämnas. Stopp min kropp är en metod att använda inom barnomsorg och skola där barn får lära sig om bl a kroppsintegritet på ett barnanpassat sätt.

2. Behörighetsfördelningen och aktuell lagstiftning

Vad gäller behörigheten gällande kontroll av brottslig bakgrund, bedömde Högsta domstolen denna, i samband med lagkontrollen av den nu aktuella landskapslagen, se närmare lagförslag nr 29/2018-2019⁷. Domstolen hänvisade till att regleringen i huvudsak gäller lagstiftningsområdena socialvård och undervisning som hör till landskapet enligt 18 § 13 och 14 punkterna i självstyrelselagen. I enlighet med självstyrelselag (1991:71) för Åland har landskapet behörighet vad gäller socialvård (18 § 13 punkten) och vad gäller undervisning, läroavtal, kultur, idrott, ungdomsarbete (18 § 14 punkten). Högsta domstolen konstaterade också att vissa områden som hör till rikets lagstiftningsbehörighet berördes; sammantaget ansåg Högsta domstolen ändå att landskapslagen till de väsentligaste delarna gäller lagstiftningsområden som hör till landskapets behörighet.

Enligt självstyrelselagen 27 § 22 punkten hör straffrätt till rikets behörighet, med undantag för beläggande av straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Vid lagkontrollen av 2004 års landskapslag tog Högsta domstolen också ställning till hurudana bestämmelser om straffregister som kan införas i landskapslag; stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med stadganden i rikslag. Detta innebär att bestämmelser om utlämnandet av straffregisterutdrag kan föras in i en landskapslag endast om dessa överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslagstiftningen. Det är heller inte möjligt att få ut straffregisterutdrag från Rättsregistercentralen, om det inte finns lagstöd för detta⁸. Rättsregistercentralen kan vägra utfärda ett utdrag om de förutsättningar som nämns i lagstiftningen om kontroll av brottslig bakgrund inte nämns.⁹

2.1 Landskapslag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn

Landskapslag (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn trädde ikraft 1.3.2004. I riket trädde lag (FFS 504/2002) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn i kraft 1.1.2003.

⁵ Den finländska barnombudsmannens utlåtande 22.3.2021 angående lagändring i lag om kontroll av brottslig bakgrund

⁶ <https://raddabarnen.ax/stopp-min-kropp-veckan>

⁷ LF nr 29/2018-2019, s 12

⁸ LF nr 29/2018-2019 s 13

⁹ RP 4/2021 s 6

I framställningen till landskapslagen¹⁰ framkommer att lagen är avsedd att genom kontrollförfarande hjälpa till att förhindra att olämpliga personer erbjuds arbete med barn. I LF nr 28/2018–2019¹¹ framkommer att syftet med landskapslagen är att skydda den personliga integriteten och främja den personliga säkerheten för personer under 18 år. Landskapslagen har ändrats vid fem tillfällen efter ikraftträdandet. Vid landskapslagens ikraftträdande framkom inom vilka områden lagen skulle tillämpas på, dvs sektorerna socialvård, undervisning och ungdomsarbete samt idrott. Genom en lagändring i samband med följdändringar av barnomsorgs- och grundskolelagen (2020:32) ändrades detta, så att begränsningen ströks angående inom vilka sektorer landskapslagen ska gälla.¹²

I samband med ikraftträdandet av ny offentlighetslag (2021:79) för Åland 1.1.2022, ändrades landskapslagen (2004:3) då 8 § *Tystnadsplikt*, och ersattes med 8 § *Utlämnande av uppgifter* och kompletterades med en hänvisning till den nya offentlighetslagen. Enligt LF 8/2020–2021¹³ behövdes en ändring då det handlar om särskild tystnadsplikt, dvs förbud att röja uppgifter ur straffregisterutdrag för andra än de som ska besluta om en person ska få ett arbete som ingår i lagens tillämpningsområde.

Den nu föreslagna ändringen avser 2 § 2 mom. *Lagen tillämpas inte på arbete som sammanlagt varar mindre än tre månader under en ettårsperiod.*

I framställningen¹⁴ till landskapslagen (2004:3) anfördes att förfarandet med straffregisterutdrag vid tillsättande av kortvariga vikariat blir betungande. Dock konstaterades att om personen har flera anställningsförhållanden som understiger 3 månader, blir lagen tillämplig när anställningsförhållandet sammanlagt överstiger 3 månader under en ettårsperiod. Tiden skall räknas från det att det första anställningsförhållandet inleddes.

Skyldigheten vad gäller uppvisande av straffregisterutdrag avser inte den person som ska arbeta med barn, utan avser den arbetsgivare som är i beråd att anställa. Som arbetsgivare räknas även den som erbjuder arbetspraktik, arbetslivsträning eller arbetsprövning i enlighet med lagens 2 § 1 mom.

De som producerar privat socialservice, i enlighet med landskapslag (2012:36) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om privat socialservice, ska efter bedömning av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) och innan ÅMHM beviljar en privat socialserviceproducent tillstånd, uppvisa straffregisterutdrag¹⁵. Även vid ansökan om tillstånd för privat barnomsorg i enlighet med landskapslag (2020:32) om barnomsorg och grundskola¹⁶, ska ansökan till landskapsregeringen bli innehålla utdrag ur straffregistret i enlighet med landskapslagen.

Vad gäller familjevårdare regleras detta i landskapslagens (2004:3) 5 § *Skyldighet att kräva uppvisande av registerutdrag beträffande familjevårdare*, och gäller även vid köp av familjevård vid privat socialservice för en person under 18 år (om inte straffregisterutdrag uppvisats under de senaste 6 månaderna till ÅMHM).

¹⁰ Fr nr 17/2002-2003 Landskapslag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn

¹¹ Kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet med barn

¹² LF nr 11/2019-2020

¹³ LF nr 8/2020-2021

¹⁴ FR nr 17/2002-2003, s 7

¹⁵ LL (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund av personer som skall arbeta med barn, 4 §

¹⁶ Landskapslag (2020:32) om barnomsorg och grundskola, del II Barnomsorg, 32 §

I landskapslagens 6–10 §§ finns närmare reglerat om vad som ska beaktas vad gäller registerutdragets giltighetstid (6 §), antecknandet av och återlämnandet av registerutdraget (7 §) samt förbud avseende röjande av uppgifterna i registerutdraget (8 §) och bestämmelser gällande platsannonser (9 §) och straffbestämmelser (10 §) då arbetsgivaren underlåter att kräva straffregisterutdrag eller inte utan dröjsmål återlämnar straffregisterutdraget till den det berör.

2.2 Landskapslag om tillämpning på Åland av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn

Landskapslag (2019:101) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn, trädde i kraft 1.1.2020. Lagen är av blankettnatur och kompletterar landskapslagen (2004:3). En bidragande orsak till att lagen (FFS 148/2014) om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn, antogs i riket 2014 och gjordes tillämplig på Åland genom landskapslag (2019:101), var förpliktelserna i direktiv 2011/93/EU om bl a bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi.

Landskapet hade en EU-rättslig skyldighet att implementera direktivets bestämmelser om frivilligverksamhet inom landskapets lagstiftningsbehörighet.¹⁷

Direktivets artikel 10 ålägger medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder vid rekrytering av en person till yrkesverksamhet eller organiserad frivilligverksamhet som innefattar direkta och regelbundna kontakter med barn; begära information om det finns fällande domar avseende vissa brott som nämns i direktiv 2011/93/EU.¹⁸

Syftet med lagen är att främja och trygga minderårigas uppväxt, utveckling och välfärd samt skydda deras integritet.¹⁹ I lag (FFS 148/2014) om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn definieras organisatör av frivilliguppdrag som en registrerad förening eller någon annan privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person eller en enskild näringsidkare, i vars namn den till minderåriga riktade verksamhet anordnas. En frivillig definieras som en person som av egen fri vilja deltar eller har för avsikt att delta i frivilligverksamhet utan att stå i tjänste- eller avtalsförhållande till organisatören av frivilliguppdraget.

2.3. Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

I riket trädde lag (FFS 504/2002) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn ikraft 1.1.2003. I RP 3/2002²⁰ framkom då motiveringar till att förfarande med kontroll av brottslig bakgrund inte skulle tillämpas för kortvariga anställnings- eller tjänsteförhållanden. Ur RPN framgår att kortvariga vikariearrangemang måste ordnas snabbt och att det inom den tid som står till förfogande inte ens är möjligt att skaffa ett registerutdrag.

¹⁷ LF 29/2018-2019

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0093&from=SV>

¹⁹ ÅLR information 16.12.2019 (125S2)gällande lagstiftning om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn

²⁰ Regeringsproposition 3/2002 till riksdagen med förslag till lagar om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn och om ändring av 6 och 7 § i straffregisterlagen

I den regeringsproposition²¹ som låg till grund för ändringen för att möjliggöra straffregisterutdrag vid kortare arbetsuppgifter (kortare än 3 månader) framkommer motiveringar till lagändringen såsom bl a att den behövs för att säkerställa att alla vikarier lämpar sig för de uppgifter som står i lagen. Rätten att begära straffregisterutdrag ger arbetsgivaren möjlighet att enligt egen prövning och riskbedömning utreda brottslig bakgrund hos de som anställs som kortvariga vikarier på samma sätt som i anställningsförhållanden som varar längre än tre månader.

Genom lag (FFS 547/2021) om ändring av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn och trädde ikraft 1.8.2021, fogades en ny bestämmelse (5 b §) till lagen, som möjliggör straffregisterutdrag för arbetsuppgifter som varar högst 3 månader. Samtidigt ändrades lagens 7 §²² avseende ordet identifikationsuppgifter (vad gäller straffregisterutdraget) till datum för utdraget, då "identifikationsuppgifter" ansågs vara mångtydigt.

5 b § Rätt att kräva uppvisande av straffregisterutdrag

Utöver vad som föreskrivs i 3–5 och 5 a § har arbetsgivare och med arbetsgivare jämförbara aktörer, sådana myndigheter och kommuner som avses i 4 § och sådana kommuner och samkommuner som avses i 5 och 5 a §, i fråga om arbetsuppgifter som varar högst tre månader rätt att kräva att ett straffregisterutdrag uppvisas innan en person anställs, ett tillstånd beviljas, ett beslut fattas eller ett uppdragsavtal ingås eller efter att en anmälan mottagits.

2.4 Lag om tillsyn över social- och hälsovården

I den nya lag (FFS 741/2023) om tillsynen över social- och hälsovården som trädde ikraft 1.1.2024 i riket, och som i riket till stor del ersätter lag (FFS 922/2011) om privat socialservice och lag (FFS 152/1990) om privat hälso- och sjukvård, finns en bestämmelse om straffregisterutdrag då vårdtagarna är äldre personer eller personer med funktionsnedsättning, *28 § Tjänsteproducentens skyldighet och den som använder sig av arbetsgivarmodellen inom personlig assistans rätt att kontrollera straffregisterutdrag för arbetstagare inom socialservice och hälso- och sjukvårdstjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning*

Ur RP 299/2022²³ framgår att den brottsliga bakgrunden ska kontrolleras då en person avses bli anställd i eller utnämnd till ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, där det väsentligt och av permanent karaktär ingår vård eller annan omsorg om äldre eller personer med funktionsnedsättning. För minderåriga med funktionsnedsättning gäller i första hand lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (FFS 504/2002).

I lag (FFS 741/2023) om tillsynen över social- och hälsovården 28 § 2 mom., föreskrivs det om rätt för tjänsteanordnare och tjänsteproducenter att begära att straffregisterutdrag visas upp innan en person anställs i en uppgift som kommer att vara i högst tre månader.

På Åland gäller fortfarande lag (FFS 922/2011) om privat socialservice med stöd av landskapslag (2012:36) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om privat socialservice; en ny landskapslag (2024:29) om privat hälso- och sjukvård trädde ikraft 1.5.2024.

²¹ Regeringsproposition 4/2021 till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

²² Betänkande AjUB 6/2021

²³ Regeringsproposition 299/2022 till riksdagen med förslag om tillsynen över social- och hälsovården och till vissa andra lagar som har samband med den, s 117 ff

Under 2024 fortsätter samarbetet mellan socialvårdsbyrån och hälso- och sjukvårdsbyrån med målet att enhetliggöra tillsynslagstiftningen på Åland där bestämmelser antingen förs in i en gemensam lag alternativt likalydande bestämmelser förs in i separata lagar inom socialvården och hälso- och sjukvården.²⁴ I nuläget saknas således bestämmelser som möjliggör straffregisterutdrag såsom i riket, avseende arbetstagare inom socialservice och hälso- och sjukvård, då vårdtagarna är äldre eller personer med funktionsnedsättning.

2.5. Grundlagen

I Finlands grundlag (FFS 731/1999) 6 § *Jämlikhet*, konstateras i 3 mom. att barn skall bemötas som jämlika individer och de skall ha rätt till medinflytande i utvecklingsfrågor som gäller dem själva. I regeringspropositionen²⁵ konstateras att bestämmelsen utgör en grund för den positiva särbehandling av barn som är nödvändig för jämlikheten i förhållande till den vuxna befolkningen. Barn kan behöva särskilt skydd och särskild omsorg eftersom de är omyndiga och som grupp svagare än samhällets vuxna befolkning. I enlighet med grundlagens 19 § *Rätt till social trygghet* skall det allmänna stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjlighet att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt.

2.6. Straffregisterlagen och strafflagen

En enskild person har enligt straffregisterlagen (FFS 770/1993) 6 § rätt att få ett straffregisterutdrag beträffande sig själv för en uppgift i enlighet med lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn.

I enlighet med lagens 2 §; i straffregistret antecknas på basis av domstolarnas meddelanden uppgifter om avgöranden genom vilka någon i Finland har dömts till ovillkorligt fängelse, kombinationsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänst eller villkorligt fängelse eller till böter, samhällstjänst eller övervakning utöver villkorligt fängelse, till ungdomsstraff, böter i stället för ungdomsstraff eller till avsättning, eller genom vilka någon lämnats ostraffad med stöd av 3 kap. 4 § 1 eller 2 mom. i strafflagen.

I straffregistret antecknas dessutom uppgifter om domstolsavgöranden genom vilka finska medborgare eller utlänningar som stadigvarande bor i Finland har dömts utomlands till någon straffpåföljd som motsvarar de som nämns i 1 mom. En uppgift om ett straff antecknas i straffregistret, om domen har meddelats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, i ett nordiskt land eller i en stat som är part i den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål (FördrS 30/1981) eller om uppgiften om en dom som har meddelats någon annanstans har kommit till den som för straffregistret tjänstevägen. Rättsregistercentralen prövar huruvida det straff som har dömts ut utomlands motsvarar en sådan påföljd som i Finland skulle antecknas i straffregistret med stöd av 1 mom.

Straffregistret är ett nationellt centralregister där uppgifter om personer som dömts till ovillkorligt eller villkorligt fängelsestraff, övervakningsstraff jämte villkorligt fängelsestraff, böter (tilläggsböter), samhällstjänst eller uppsikt.

²⁴ Ålands landskapsregering: Plan för socialvården 2024-2028, Bilaga S224E01

²⁵ RP 309/1993 rd

På Rättsregistercentralens hemsida²⁶ framgår att i utdraget om brottslig bakgrund antecknas uppgifter om ett beslut där personen ifråga dömts för

- brott mot barn (t ex innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn, våldtäkt mot barn, lockande av barn i sexuella syften)
- sexuella brott (t ex sexuellt övergrepp, sexuellt utnyttjande, spridning av pornografisk bild)
- våldsbrott (t ex dråp, mord, grov misshandel)
- brott mot friheten (t ex människohandel)
- narkotikabrott (t ex grovt narkotikabrott, förberedelse av narkotikabrott)

I registret införs uppgifter om straff som utomlands ådömts en finsk medborgare eller en i Finland fast bofast utlänning om påföljderna motsvarar de påföljder som motsvarar de som nämns straffregisterlagen 2 §. Det framgår även i straffregisterutdraget om en person utomlands dömts för ovan nämnda brott, om domslutet vunnit laga kraft och frihetsstraffet är genomfört och eventuell benådning.²⁷ I utdraget antecknas uppgifter om böter som har dömts ut för brott gentemot barn eller sexuella brott och som införts i bötesregistret. Dessutom antecknas domar för motsvarande brott och förbud att arbeta med eller annars vara verksam bland minderåriga från EUs andra medlemsstater.

Enligt straffregisterlagen 10 § skall också uppgifter ur straffregistret utplånas; som exempel kan nämnas att uppgifter om ovillkorligt fängelsestraff på högst två år, om övervakningsstraff och om samhällstjänst utplånas, sedan 10 år förflutit från det att den lagkraftvunna domen gavs.

Sedan 2012 tillämpas ett europeiskt informationssystem för utbyte av uppgifter ur kriminalregister och som möjliggör utbyte av elektroniska uppgifter i standardiserad form mellan de centrala myndigheterna; i Finland är Rättsregistercentralen den centrala myndigheten. När en enskild person begär att få ett straffregisterutdrag ska i utdraget antecknas också brott som personen är dömd för i andra medlemsstater i Europeiska unionen. År 2021 sändes 2688 förfrågningar i fråga om arbete med barn, till andra medlemsstater.²⁸

Strafflagen (FFS 39/1889) förnyades avseende sexualbrottslagstiftningen fr o m 1.1.2023²⁹och genom reformen stärktes varje persons sexuella självbestämmanderätt och skyddet av den personliga integriteten. I och med reformen blev straffen för sexualbrott strängare och de flesta bestämmelserna i strafflagens *20 kapitel Om sexualbrott*, ändrades. Den nya lagstiftningen omfattar även bestämmelser avseende sexuell kränkning på nätet.

Definitionen av sexualbrott mot barn betonar barnets integritet, och brott mot barn klassificeras strängare än tidigare, även straffen blev strängare. Utgångspunkten är att barn inte kan ge samtycke till en sexuell handling med en vuxen person och samlag med barn under 16 år är enligt lagen i regel våldtäkt mot barn³⁰, när det tidigare utgjorde ett utnyttjandebrott.

Ur regeringspropositionen ³¹ framgår att bestämmelserna om sexualbrott mot barn under 16 år huvudsakligen skiljs från bestämmelser avseende vuxna; skyddet för barnets integritet och ostörda

²⁶ <https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/sv/index/tjanster/rikosrekisteri/utdragombrottsligbakgrund.html>

²⁷ Kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn. Arbets- och näringsministeriet: ANM guide och övriga publikationer 2021:2b SV

²⁸ RP 299/2022 s 120

²⁹ <https://oikeusministerio.fi/sv/sexualbrottslagen>

³⁰ Strafflag 39/1889 12 § Våldtäkt mot barn

³¹ RP 13/2022 med förslag till lagstiftning om sexualbrott

utveckling stärks och även skyddet för barn som fyllt 16 men inte 18 år är fortsättningsvis mer omfattande än det som gäller vuxna.

2.7. Internationella förpliktelser

Förenta nationernas barnkonvention, som landstinget gav sitt bifall till att gälla inom landskapets behörighet 25.3.1991³², innehåller flera artiklar som är aktuella för den aktuella lagändringen.

Artikel 3 slår fast att vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Artikelns tredje moment ålägger inrättningar som ansvarar för omvårdnad eller skydd av barn att uppfylla av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal och lämplighet samt behörig tillsyn.

Enligt artikel 19 ska konventionsstaterna vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ena förälderns, vårdnadshavarens eller annan persons vård.

Enligt artikel 33 skall konventionsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder, innefattande bland annat lagstiftningsåtgärder för att skydda barn från olaglig användning av narkotika, och för att förhindra att barn utnyttjas i den olagliga framställningen och handeln med sådana ämnen ska skyddas från narkotika och enligt artikel 34 åtar sig konventionsstaterna att skydda barnet mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. För detta ändamål skall konventionsstaterna vidta alla lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra a) att ett barn förmås eller tvingas att delta i en olaglig sexuell handling, b) att barn utnyttjas för prostitution eller annan olaglig sexuell verksamhet, c) att barn utnyttjas i pornografiska föreställningar och pornografiskt material.

Det kan även nämnas att i de avslutande kommentarer³³ i form av barnrättskommitténs rekommendationer 2.6. 2023 vad gäller uppfyllandet av barnkonventionen i Finland inklusive Åland, rekommenderas att ytterligare stärka medvetenhetshöjande och utbildande program, inklusive kampanjer med barn involverade i syfte att öka medvetenheten om alla former av våld och övergrepp bland allmänhet, lärare, vårdpersonal, socialarbetare och andra som arbetar med och för barn, och att identifiera och rapportera till relevanta myndigheter.

Förordningen (FFS 88/2011) om sättande ikraft av Europarådets konvention om skydd för barn mot sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp samt de bestämmelser som hör till konventionens lagstiftningsområde trädde ikraft i Finland 1.10.2011 och lagtinget gav 16.3.2011 sitt bifall till att konventionen ska gälla inom landskapets behörighet.³⁴ Konventionen, dvs den så kallade Lanzarotekonventionen, syftar till att förebygga och bekämpa sexuellt våld och sexuell exploatering av barn, skydda rättigheterna hos barn som utsatts för sexuellt våld och sexuell exploatering samt främja nationellt och internationellt samarbete mot sexuellt våld och exploatering av barn.

Genom artikel 4 ska varje part vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att förebygga alla former av sexuell exploatering av och sexuella övergrepp mot barn och för att skydda barn.

³² FördrS 60/1991. Bifall 25.3.2011, ÅFS 1991:78

³³ Ur barnrättskommitténs kommentarer (oredigerad förhandsversion) avseende våld mot barn (D.23i)

³⁴ FördrS 88/2011. Bifall 16.3.2011, ÅFS 2011:106

Enligt artikel 5.1 ska varje part ska vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att öka medvetenheten om barns skydd och rättigheter hos personer som har regelbundna kontakter med barn inom skolan, hälso-och sjukvården, det sociala skyddet, de rättsliga och polisiära sektorerna samt inom områden som rör idrott, kultur och fritidsaktiviteter.

Enligt artikel 5.3 ska varje part vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder, i enlighet med nationell rätt, för att säkerställa att villkoren får att få tillträde till sådana yrken vars utövande innebär regelbundna kontakter med barn, säkerställer att sökande till dessa yrken inte har dömts för sexuell exploatering av eller sexuellt övergrepp av barn.³⁵

Angående Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU om bekämpande av sexuella övergrepp, sexuell exploatering av barn och barnpornografi, kan konstateras att den föreslagna ändringen innebär att förpliktelseerna i direktivet fullgörs i större utsträckning; artikel 10³⁶ handlar om diskvalifikation till följd av fällande dom.

Förslaget görs även i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning, som trädde ikraft i maj 2018.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679³⁷ reglerar enskilda personers, företags och organisationers behandling av personuppgifter som rör enskilda personer inom EU.

Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska specialbestämmelser uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionella mot det legitima mål som eftersträvas. Genom förslaget förbättras minderårigas rätt till personlig integritet och trygghet i uppgifter där man arbetar med minderåriga; detta uppfyller ett mål av allmänt intresse.³⁸

3. Nulägesbeskrivning

Rättsregistercentralen är ett sakkunnigämbetsverk inom justitieministeriets förvaltningsområde och ansvarar bl a för centrala register, såsom straffregistret, i enlighet med lag (FFS 625/2012) om Rättsregistercentralen.³⁹

Det går som privatperson att via Rättsregistercentralens hemsida beställa straffregisterutdrag i enlighet med landskapslagen. Förfarandet för kontroll av brottslig bakgrund riktar sig endast till den person som är i beråd att anställas i arbetet, uppgiften eller tjänsten.⁴⁰ I förarbetet⁴¹ till landskapslagen framkommer att det inte är meningen att alla som ansöker om ett arbete skall visa upp registerutdrag, utan kravet skall bara ställas på den person som av arbetsgivaren valts ut för att få arbetet.

I enlighet med landskapslagen 9 § *Platsannonser* skall den som anställs skall visa upp ett registerutdrag enligt straffregisterlagen. Då kan personen i fråga logga in med sina bankkoder på

Rättsregistercentralens hemsida, <https://asiointi.oikeus.fi/oikeusrekisterikeskus/#/rikosrekisteriote>

³⁵ Lanzarotekonventionen – nationell plan för genomförande för åren 2022-2025. Social- och hälsovårdsministeriet, utkast 8.12.2021

³⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011

³⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=en>

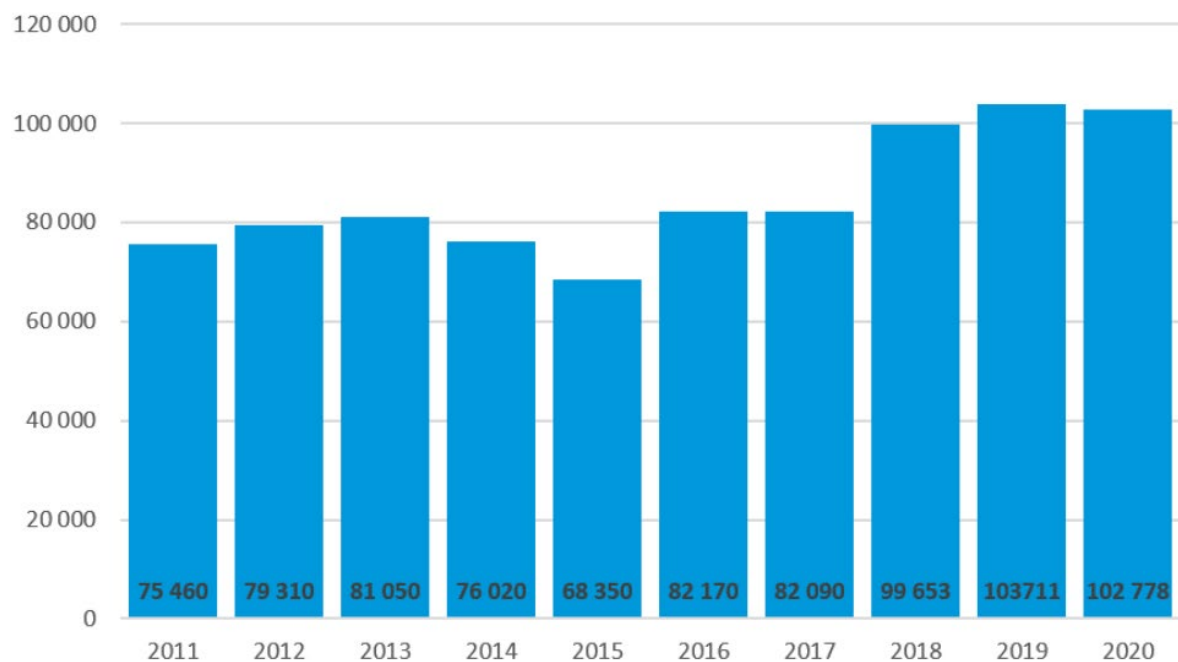
³⁸ RP 4/2021

³⁹ <https://oikeusrekisterikeskus.fi/sv/index/rattsregistercentralen.html>

⁴⁰ Kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn. Arbets- och näringsministeriet, guide och övriga publikationer 2021:2 b Sv

⁴¹ Fr nr 17/2002-2003 s 7

, och beställa ett straffregisterutdrag.⁴² Personen i fråga bör ange för vilken arbetsgivare och för vilken arbetsuppgift utdraget beställs. Behandlingstiden för utdraget är normalt 7 arbetsdagar och utdraget kostar i dagsläget 12 euro. Straffregisterutdrag som beställs via Rättsregistercentralens e-tjänst kostar 6 euro, de straffregisterutdrag som beställs via epost eller post eller av myndigheter kostar fortsättningsvis 12 euro.⁴³

Figur 1 Antal utdrag gällande brottslig bakgrund, 2011-2020.

Figuren ovan visar antalet utdrag om brottslig bakgrund som årligen lämnas ut i enlighet med 6 § i straffregisterlagen (FFS 770/1993) om brottslig bakgrund för personer som arbetar med barn samt utdrag om brottslig bakgrund som behövs för att avlägga praktik som ingår i studier.⁴⁴

I mail ⁴⁵från Rättsregistercentralen 2022, bedömdes 470-480 ansökningar vad gäller straffregisterutdrag, ha kommit från Åland under år 2021. Siffran (som uppgavs vara inofficiell och ungefärlig) omfattar alla utdrag dvs utdrag angående brottslig bakgrund, utdrag för utlandet, upphandlingsförfarandeutdrag och straffregisterutdrag för frivilliga.

⁴² <https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/sv/index/tjanster/rikosrekisteri/utdragombrottsligbakgrund>

⁴³ <https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/sv/index/tjanster/rikosrekisteri.html#>

⁴⁴

<https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/sv/index/informationstjanster/tilastotjaavoindata/utdragurbrottsregistret.html>

⁴⁵ Email erhållet från Rättsregistercentralen 28.2.2022

På nationell nivå kan konstateras ⁴⁶ att i endast 0,09% av alla utdrag som utfärdats 2019, fanns en anteckning om straff. Utdragens giltighetstid är sex månader.

År 2022⁴⁷ köptes totalt 114 313 kopior av straffregisterutdrag, varav utdrag avseende arbete med barn var 80 777 stycken vilket motsvarar 70,66 %. Den nya lag (FFS 741/2023) om tillsyn över social- och hälsovården trädde ikraft 1.1.2024 och statistiken omfattar således inte ännu straffregisterutdrag avseende arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.

I landskapslag (2004:3) angavs tidigare inom vilka områden lagen skulle tillämpas; socialvård, undervisning och ungdomsarbete och idrott, genom en lagändring (ÅFS 2020/60) ströks denna begränsning och i 2 § målgruppen utvidgades. Vad gäller antalet anställda lärare finns omfattande statistik att tillgå⁴⁸, då Ålands statistik och utredningsbyrå (ÅSUB) vart tredje år publicerar ett statistikmeddelande gällande bl a antalet lärare, rektorer, föreståndare, utbildningsledare, elev- och studiehandledare, skolcoach samt elev- och studerandeassistenter. Motsvarande statistik över personal inom barnomsorgen och inom den sociala sektorn finns inte.

Det kan konstateras att av lärarna i grundskolan är nästan 58% ordinarie anställda med tillsvidareanställning, 35 % har visstidsanställning och resterande 7 % är vikarier, Visstidsanställningarnas andel har ökat både 2020 och 2023 från en något lägre nivå åren 2005-2017. En delförklaring till detta är att en stor del av de visstidsanställda är elevassistenter och timplärare vilka ökat under redovisningsperioden, uppgifter om längden på anställningen samlas inte in av ÅSUB.⁴⁹

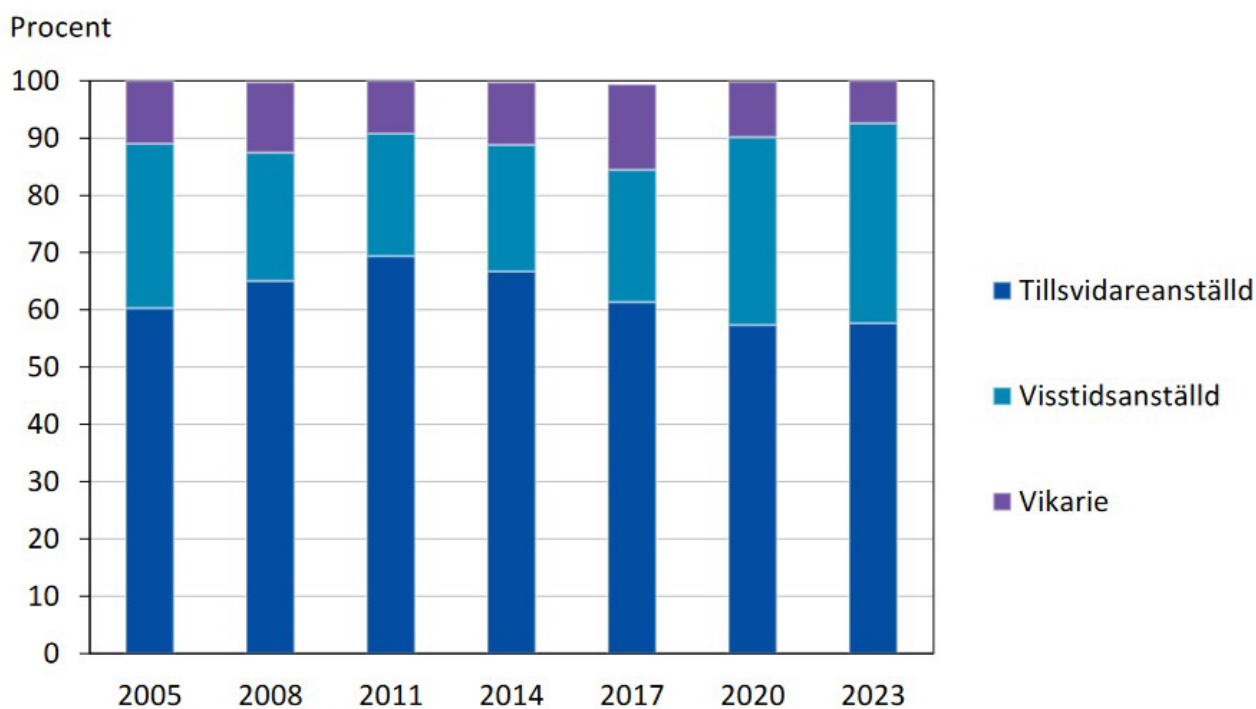
Figur 2 nedan Antalet lärare i grundskolan på Åland efter huvudsakligt anställningsförhållande 2005–2023, noteras kan att kategorin vikarier utgör c 10 % av alla anställda.

⁴⁶ RP 4/2021, s 12

⁴⁷<https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/ajankohtaista/2023/yli114000rikosrekisteriotettaostettiinverkos-ta-orkkehittaakokonaisvaltaisestidigitaalistaasiointia160.html#>

⁴⁸ https://www.asub.ax/sites/default/files/media/document/L%C3%A4rare%202023_0.pdf

⁴⁹ Epost 5.2.2024 av Jacob Sällström, ÅSUB

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

På riksnivå har man i samband med i beredning⁵⁰ av ändringen i lag (FFS 504/2002) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn, gällande kortare arbetsförhållanden än 3 månader, kommit fram till att ca 3 – 4 % av yrkeskategorierna (lärare i grundskola samt gymnasier, speciallärare och skolgångsbiträden samt barnträdgårdslärare, ungdomsledare, övriga församlingsarbetare och barnskötare) har visstidsanställning för kortare tid än 3 månader.

2013 genomförde arbets- och näringsministeriet i Finland en undersökning om hur lagstiftningen kring kontroll av brottslig bakgrund fungerade och vilka behov av utveckling som berörd personal kunde konstatera; då hade den finska lagen (FFS 504/2002) varit i kraft ca 10 år. I undersökningen konstateras att man hade respondenter (n=121) från olika delar av landet, uppgifter från Åland saknades dock. Ur sammanfattningen⁵¹ konstateras att respondenterna saknade bestämmelser angående de som är anställda under 3 månader, 65% av de svarande ville införa en dylik bestämmelse. 80% av de svarande ansåg att lagen åtminstone i viss utsträckning hade hindrat olämpliga personer att arbeta med barn och unga. Personer som blivit dömda för brott som hör till lagens tillämpningsområde, söker sig m a o inte till branschen med vetskap om att straffregistret kontrolleras. Motsvarande kartläggning saknas på Åland.

I enlighet med landskapslag (2004:3) 9 § *Platsannonser*, skall det i platsannonsen nämnas att den som anställs skall visa upp ett registerutdrag enligt 6 § 2 mom. i straffregisterlagen. Under kategorin lediga jobb på Ålands arbetsmarknads och studiemyndighetens hemsida⁵² hänvisas till nämnda paragraf i straffregisterlagen eller så konstateras det i platsannonsen att straffregisterutdrag ska uppvisas innan anställning.

⁵⁰ RP 4/2021, s 11

⁵¹ RP 4/2021 och utredning och tillämpning och utvecklingsbehov av lagstiftningen vad gäller brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

⁵² <https://www.ams.ax/sok-jobb/jobb-pa-aland>

I en intervju på Ålands radio⁵³ angående kontroll av brottslig bakgrund med Mariehamns stads biträdande bildningschef, framkommer att Mariehamn vid annonsering hänvisar till lagkraven angående straffregisterutdrag då det gäller arbete med barn och unga. Ur intervjun framgår även att man förutom straffregisterutdrag har interna rutiner för att säkerställa barnets trygghet och säkerhet. Biträdande bildningschef konstaterar även i intervjun, att man inom Mariehamns stad hittills inte erhållit straffregisterutdrag som omfattat de straff som antecknas i utdraget, se närmare s 6.

4. Bedömning av föreslagna förändringar

Arbetsgivare som är skyldig att i enlighet med landskapslag (2004:3) utreda brottslig bakgrund, ges genom denna ändring rätt att kontrollera eventuell brottslig bakgrund, då det gäller anställningsförhållanden och anställningssituationer som varar högst tre månader; det är fråga om en rätt men inte en skyldighet. Denna rätt ger arbetsgivaren möjlighet att enligt prövning och riskbedömning utreda brottslig bakgrund på samma sätt som i anställningsförhållanden som varar längre än tre månader. Syftet är att möjliggöra att utreda brottslig bakgrund speciellt vid kortare vikariearrangemang.

Genom att införa en ny bestämmelse i landskapslagen kommer arbetsgivarnas rätt att kontrollera brottslig bakgrund vid arbete som innebär att utan vårdnadshavarens närvaro ta hand om, fostra, undervisa, sköta eller på något annat sätt arbeta med barn under 18 år, att utvidgas. Detta innebär även en säkerhetsåtgärd och förebyggande av eventuella brott mot barn under 18 år, samt en förbättring av nuvarande situation.

4.1. Huvudsakliga konsekvenser

4.1.1. Konsekvenser för barn och unga

På Åland (2023) var antalet invånare i åldersgruppen 0-17 år 5 940 personer⁵⁴. 1476 barn var inom barnomsorgen år 2023 och 4 inom familjedagvården. I grundskolan (höstterminen 2023) gick 3 126 barn. Studerande på gymnasienivå uppges vara 1 172 personer, varav en del är 17 år och även äldre.

Genom Ålands lagtings beslut om bifall⁵⁵ avseende Förenta nationernas barnkonvention, trädde barnkonventionen ikraft 25.3.1991 på Åland, se närmare kapitel 2.6. Internationella förpliktelser, där det även redogörs för de förpliktelser som på europeisk nivå är relevanta i sammanhanget.

Barnkonventionens artikel 3 slår fast att vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Artikelns tredje moment ålägger inrättningar som ansvarar för omvårdnad eller skydd av barn att uppfylla av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal och lämplighet samt behörig tillsyn. Den föreslagna ändringen i landskapslagen kommer att i högre grad än hittills att uppfylla barnkonventionens artikel 3 vad gäller omvårdnad och skydd av barn utgående från barnets bästa.

Enligt artikel 19 ska konventionsstaterna vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive

⁵³ Ålands radio 26.3.2024 intervju med Mariehamn stads biträdande bildningschef

⁵⁴ ÅSUB 2023 och 2024

⁵⁵ ÅFS 1991:78 Ålands lagtings beslut om bifall till ikraftträdande av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om barnets rättigheter

sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ena förälderns, vårdnadshavarens eller annan persons vård. Genom den nu aktuella lagändringen vidtar Ålands landskapsregering en lämplig lagstiftningsåtgärd som innebär möjlighet till större kontroll av de personer som arbetar med barn under en kortare anställning.

Enligt artikel 33 skall konventionsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder, innefattande bl a lagstiftningsåtgärder för att skydda barn från olaglig användning av narkotika, och för att förhindra att barn utnyttjas i den olagliga framställningen och handeln med sådana ämnen ska skyddas från narkotika. Emedan domar avseende bl a narkotikabrott, grovt narkotikabrott och brott gällande användning av narkotikabrott framgår i straffregisterutdraget kan barn och unga indirekt skyddas från droger, om personer med dylika domar söker arbete med barn och unga.

Enligt artikel 34 åtar sig konventionsstaterna att skydda barnet mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. För detta ändamål skall konventionsstaterna vidta alla lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra a) att ett barn förmås eller tvingas att delta i en olaglig sexuell handling, b) att barn utnyttjas för prostitution eller annan olaglig sexuell verksamhet, c) att barn utnyttjas i pornografiska föreställningar och pornografiskt material. Alla barn har rätt att vara trygga i den miljö de vistas en stor del av sin vakna tid, dvs inom barnomsorg och skola men även i andra miljöer där barn vistas utan sina vårdnadshavare, vilket kan inbegripa enheter inom sjukvården och socialvård.

Några negativa konsekvenser av den föreslagna ändringen har inte kunnat konstateras.

4.1.2. Konsekvenser för myndigheter

Genom landskapslag (ÅFS 2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn, åläggs arbetsgivare, i enlighet med lagens 3 § *Skyldighet för arbetsgivaren att kräva uppvisande av registerutdrag*, ett krav på att en person visar upp ett straffregisterutdrag enligt straffregisterlagen, när arbetsgivaren för första gången erbjuder personen en anställning som omfattar uppgifter som varaktigt och i väsentlig grad består av att ta hand om, undervisa, sköta eller på något annat sätt arbeta i personlig kontakt med personer under 18 år, utan vårdnadshavares närvaro.

Eftersom den föreslagna ändringen av 2 § 2 mom. *Tillämpningsområde*, skulle omfatta arbete som varar mindre än tre månader under en ettårsperiod, inte innebär en skyldighet utan en möjlighet, bedöms arbetsbördan för arbetsgivaren inte öka väsentligt. Det är fortfarande den som är vald till arbetet, som skall förete ett straffregisterutdrag och beställa det från Rättsregistercentralen.

Genom möjligheten att begära uppvisande av straffregisterutdrag, utifrån arbetsgivarens egen bedömning, kan arbetsgivaren få adekvat och uppdaterad information om ett eventuellt straffregister hos den person som erbjuds anställning. Förutom interna rutiner, såsom t ex handledning av förman och ordinarie personal, handlingsplaner och åtgärdsprogram för att skydda den personliga integriteten och främja den personliga säkerheten för personer under 18 år, ger lagändringen i högre grad än tidigare, möjlighet till kontroll av brottslig bakgrund. Detta innebär även en förbättring för arbetsgivaren och en minskad risk för att anställa personal med straffregister som påvisar brottslig bakgrund.

4.1.3. Ekonomiska konsekvenser

Eftersom det är den person som erbjuds anställning som ska införskaffa och betala för ett straffregisterutdrag, har lagändringen inga ekonomiska konsekvenser för arbetsgivaren. För den enskilde individen kan straffregisterutdrag beställas via e-tjänst och kostar då 6 euro medan straffregisterutdrag som beställs via epost eller post kostar 12 euro; kostnaderna för individen är därmed marginella.

Arbetsgivaren skall i enlighet med landskapslagens 7 § anteckning om uppvisat registerutdrag, utan dröjsmål lämnas tillbaka till den som visat upp det och får i enlighet med landskapslagen inte kopiera det.

5. Detaljmotiveringar

För att en arbetsgivare ska ha rätt att begära in ett straffregisterutdrag då det handlar om arbete som varar mindre än tre månader, krävs en ändring i landskapslag (2004:3) om brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn. I landskapslagen 2 § 2 mom. står det uttryckligen att lagen inte tillämpas på arbete som sammanlagt varar mindre än tre månader under en ettårsperiod. En lagändring är även nödvändig för att Rättsregistercentralen ska ha behövt lagstöd för att kunna lämna ut straffregisterutdrag när det gäller anställningar kortare än 3 månader.

I samband med riksdagsbehandlingen av motsvarande ändring i rikets lag (FFS 504/2002) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn, uppmärksammade riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott⁵⁶ ordet identifikationsuppgifter som används i lagens 7 § *Anteckning om uppvisat straffregisterutdrag och återlämnande av utdraget*. Utskottet ansåg att ordet identifikationsuppgifter var mångtydigt och kunde leda till att onödiga uppgifter samlas in ur straffregisterutdraget. I enlighet med förslaget från riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskotts förslag, ändrades första meningen i 7 § *I personuppgifterna om den som visat upp ett straffregisterutdrag får det endast antecknas att utdraget har visats upp samt utdragets identifikationsuppgifter*. 7 § första mening har numera följande lydelse: *I personuppgifterna om den som visat upp ett straffregisterutdrag får det endast antecknas att utdraget har visats upp samt datum för utdraget*.

Även i landskapslagen (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund 7 § *Anteckning om uppvisat registerutdrag*, används ordet identifikationsuppgifter; således föreslår landskapsregeringen en lämplig lagstiftningsåtgärd avseende detta, med hänvisning till ovanstående.

6. Ikraftträdande

Avsikten är att lagen ska träda i kraft så snart som möjligt. I enlighet med 20 § 2 mom. i självstyrelselagen föreslås därför att datum för ikraftträdande lämnas öppet för landskapsregeringen att fatta beslut om.

⁵⁶ Betänkande AjUB 6/2021